

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 33

DOM
2019-09-05
Meddelad i Stockholm

Mål nr
7876-19

SÖKANDE

Ecodooria AB, 559046-4292
Gasällvägen 6
145 63 Norsborg

MOTPART

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2019 09 06	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 1139128

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post: avd33.fst@dom.se

www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag–fredag

08:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen genomför en upphandling avseende ramavtal för entreprenadtjänster, renovering och ombyggnad. Upphandlingen genomförs med ett förenklat förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Genom tilldelningsbeslut den 27 mars 2019 antogs Imola Entreprenad AB:s (Imola) anbud som vinnande anbud.

Ecodooria AB (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska rättas. Till stöd för sin talan framför bolaget i huvudsak följande. Enligt gällande kollektivavtal uppgår lönekostnaden för en snickare inklusive sociala avgifter till 332 kr per timme. Vidare anges i förfrågningsunderlaget att det debiterade timpriset ska vara inklusive kostnader för servicebil, handverktyg och resor. En servicebil kostar 8 000 kr och motsvarar en timkostnad om 48 kr. Ett anbud som understiger 380 kr per timme kan därför inte betraktas som seriöst. Vinnande anbuds priser uppgår endast till 365 kr respektive 345 kr per timme och beaktar inte kostnader för kollektivavtalsenliga löner, servicebil och resor. Prissättningen beaktar inte heller trängselskatter och parkeringsavgifter, som uppgår till ca 5 000 kr per månad. Det är uppenbart att det vinnande anbudet inte följer de lönesättningsregler som finns. Bolagets anbud, som erbjuder ett lägsta pris om 395 kr per timme, är i nivå med andra anbud i upphandlingen och beaktar kollektivavtalsenliga löner och andra kostnader som ramavtalet medför.

Finansinspektionen bestrider ansökan om överprövning och framför i huvudsak följande. Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt ska detta utredas och under vissa förutsättningar förkastas. Finansinspektionen har inte ansett att den timkostnad som nu har ifrågasatts har förefallit onormalt låg. Det har därför inte funnits skäl att vare sig utreda denna fråga vidare eller att förkasta det. Finansinspektionens tilldelningsbeslut är således riktigt

och några skäl för ändring av beslutet föreligger inte. Av förfrågningsunderlaget framgår att det anbud som var det ekonomiskt mest fördelaktiga, dvs. det som hade lägst sammanlagt pris, skulle antas. I utvärderingen bedömdes anbudsgivarnas angivna priser för samtliga yrkeskategorier med ett procentuellt påslag för material och varor. Efter utvärderingen framkom att Imolas anbud var det mest fördelaktiga och att bolagets anbud var det näst mest fördelaktiga. Det framgår inte hur de belopp som bolaget uppger i sin ansökan har räknats fram och vad dessa grundas på. Bolaget har t.ex. inte redogjort för hur kostnaden för servicebilen om 8 000 kr medför en kostnad om 48 kr per timme. Av utredningen i målet framgår däremot att kostnaden för en servicebil uppgår till 6 581 kr för april 2019 och att Imolas anbud för inredningssnickare uppgår till 375 kr per timme. Vidare uppgår bolagets anbud för inredningssnickare till 395 kr per timme. Med beaktande av detta, och det faktum att tilldelningsbeslutet har grundats på priser för fler yrken än enbart inredningssnickare, är Imolas anbud inte onormalt lågt. Det har därmed inte funnits skäl att utreda om Imolas anbud skulle ha förkastats.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för bedömningen

Frågan i målet är om Imolas anbud förefaller vara onormalt lågt och att Finansinspektionen, som inte har begärt en förklaring till det låga priset, därmed har agerat i strid med LOU.

I 20 kap. 6 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

I mål om offentlig upphandling grundar rätten sin prövning endast på de omständigheter som sökanden åberopar. Det är vidare den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på (RÅ 2009 ref. 69).

Av 19 kap. 27 § LOU framgår att den upphandlande myndigheten, om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden. Myndigheten ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter.

Det ankommer på den upphandlande myndigheten att i varje enskilt fall bedöma om ett anbud är onormalt lågt inom det handlingsutrymme som reglernas utformning ger (jfr HFD 2016 ref. 3). Ett onormalt lågt anbud kan dock sägas vara ett sådant anbud som inte motsvarar vedertagna affärsmässiga hänsyn. Bedömningen av om ett anbud är onormalt lågt ska göras i förhållande till det som upphandlas (jfr prop. 2015/16:195 s. 794 och 2006/07:128 s. 407).

Om en upphandlande myndighet underlåter att iaktta sin skyldighet att identifiera misstänkt låga anbud till men för upphandlingens effektivitet och med ökad risk för att oseriösa anbud antas, bör denna brist kunna medföra ett ingripande enligt LOU. Utformningen av bestämmelsen i 19 kap. 27 § LOU ger emellertid en upphandlande myndighet en förhållandevis stor frihet att avgöra vad som utgör ett onormalt lågt anbud. Om den som ansöker om överprövning är en förlorande anbudsgivare som gör gällande att vinnande anbudsgivares anbud inte borde ha antagits utan att upphandlande myndighet först begärt en förklaring, bör det anses vara

sökanden som har bevisbördan för att anbudet förefaller vara onormalt lågt. Eftersom den upphandlande myndigheten har en relativt stor frihet att avgöra vad som ska anses vara ett onormalt lågt anbud måste det krävas att sökanden lämnar in förhållandevis stark bevisning till stöd för att anbudet är att betrakta som onormalt lågt (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 mars 2018 i mål nr 2895–2896-17).

Förvaltningsrättens bedömning

Av upphandlingens förfrågningsunderlag framgår att kontraktet tilldelas det anbud som har det lägsta priset. Denna bedömning baseras på en summering av offererade timpriser för olika yrkeskategorier med ett procentuellt påslag för material och varor.

När det gäller vissa yrkeskategorier, t.ex. byggarbetare, golvläggare och rivningsarbetare, framgår av anbuden att Imolas timpriser är 345 kr respektive 365 kr och att bolagets timpriser är 380 kr respektive 395 kr. Till stöd för att dessa yrkeskategorier medför sådana kostnader som bolaget har uppgett, och att Imolas priser därmed är för låga, har bolaget lämnat in ett kollektivavtal, en faktura för hyra av en servicebil samt underlag avseende trängselskatter och parkeringsavgifter. Av dessa handlingar framgår emellertid inte att Imola har sådana kostnader som uppgår till de belopp som bolaget har gjort gällande. Enligt förvaltningsrätten ger handlingarna därmed inte stöd för att Imolas priser är så låga att Imola inte kommer att kunna uppfylla sina sociala eller arbetsrättsliga skyldigheter eller att priserna i övrigt förefaller vara onormalt låga.

Vidare framgår av utredningen att upphandlingen avser ett flertal yrkeskategorier och att de priser som bolaget har ifrågasatt endast utgör en mindre del av de sammanlagda priserna i anbuden. Av anbudsutvärderingen framgår att Imolas anbud uppgår till sammanlagt 1 213 850 kr och att

bolagets anbud uppgår till sammanlagt 1 262 950 kr. Förvaltningsrätten bedömer att skillnaderna i pris mellan anbuden inte i sig innebär att Imolas anbud, delvis eller i sin helhet, ska betraktas som onormalt lågt.

Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att bolaget inte har förmått visa att Imolas anbud förefaller vara onormalt lågt. Finansinspektionen har således inte haft en skyldighet att begära en förklaring av Imolas anbud. Det saknas därmed förutsättningar för ett ingripande enligt LOU. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Lars-Åke Johansson
Chefsrådman

Förvaltningsrättsnotarien Niclas Fjällid har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.